

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ
ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6*
THE GUIDELINE FOR EDUCATIONAL INSTITUTION MANAGEMENT ACCORDING
TO BUDDHIST SCHOOL OF THE ENCOURAGE EFFICIENCY NETWORK
GROUP OF SPECIAL EDUCATIONAL AREA 6

¹กัญทิยา คงเผ่าพงษ์ Kantiya Kongpaopong

²พระครูวิรุฬห์สุตคุณ Phrakhrui Wirunsuttakun ³พระสุรชัย สุรชัย Phrasurachai Surajayo

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Kongpaopong_Kan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ 2) เพื่อศึกษาวิธีพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้บริหารและครู จำนวน 272 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ตามลำดับ 2) วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจัดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมและสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี (2) ด้านการบริหารงานบุคคล การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน (3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ นิเทศติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบของราชการ นโยบายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (4) ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีอาคารสถานที่เหมาะสมจัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบด้วย (1) ด้านกายภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถกิน อยู่ ดู ฟังเป็น (2) ด้านกายภาพ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาใกล้ชีวิตธรรมชาติเอื้อและอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษ (3) ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตจัดกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวันประจำสัปดาห์ กำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนและการเรียนรู้ที่มีความเอื้ออำนวย (4) ด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนด

*Received: December 10, 2024. Revised: December 23, 2024. Accepted: December 25, 2024.

คุณลักษณะอันพึงประสงค์การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีเมตตา กรุณาต่อกัน มีป้ำยคุณธรรมเพื่อส่งเสริมการจัดบรรยากาศในด้าน การเรียนการสอน (5) ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมการประสานงานกับทุกภาคส่วนที่ปฏิสัมพันธ์ใน กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษสร้างบรรยากาศจัดกิจกรรมเชิงพุทธศาสนาส่งเสริม การพัฒนาจิตใจและความสงบสุขในชีวิตประจำวัน (6) ด้านการบริหารจัดการมีความโปร่งใส สร้างระบบการ แก้ไขปัญหาและการติดตามที่ให้โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม และสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางวิถีชีวิตและการ เรียนรู้ที่ยั่งยืนของนักเรียนและบุคลากรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของ โรงเรียนวิถียุทธ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, การดำเนินงาน, โรงเรียนวิถียุทธ, การจัดการศึกษาพิเศษ

Abstract

This research aims to 1) study the administration conditions of the schools in the network group promoting efficiency in special education management, 2) study the development methods of school administration according to the principles of Buddhist schools, and 3) propose guidelines for school administration according to the principles of Buddhist schools. This research is a mixed-methods study. The quantitative research used a questionnaire of the entire population of 272 administrators and teachers. The data were analyzed using statistics, including mean and standard deviation, and the qualitative research used interviews with 6 key informants. The data were analyzed using content analysis. The research results found that 1) The overall administration conditions of schools in the network group promoting efficiency in special education management in Educational Service Area 6 were at a high level. When considering each aspect, the opinions were at a high level in all 4 aspects: general administration and environmental administration, budget administration, personnel administration, and academic administration, respectively. 2) The administration methods of schools according to the principles of Buddhist schools consisted of (1) Academic administration: the school organized local communities to participate in activities to enhance and raise awareness among personnel in the school of the importance of self-development to have knowledge, understanding, and skills in producing and using media technology. (2) Personnel administration: Recruitment and appointment of personnel who were experts in each area. (3) Budget management, monitoring and following up on the work of personnel in the budget management group to comply with government regulations, policies and educational quality standards of the educational institution. (4) General administration and environmental management, creating an environment conducive to learning, with appropriate buildings and locations, providing the use of learning resources within the educational institution, and 3) Guidelines for the development of educational institution administration

according to the principles of Buddhist schools, consisting of (1) Physical aspect, promoting learners to be able to eat, live, watch and listen. (2) Physical aspect, developing learning management within the educational institution close to nature, supporting and facilitating appropriately with special needs. (3) Basic lifestyle activities, organizing weekly daily lifestyle activities, determining learning content, learning units that integrated learning, focusing on learners, teaching and learning that were conducive. (4) Teaching and learning management, determining desirable characteristics, applying knowledge in daily life, creating a learning atmosphere of respect, smiling, being kind and compassionate to each other, having moral signs to promote the creation of an atmosphere in teaching and learning. (5) Atmosphere and interaction, promoting coordination with all sectors that interacted in the network, promoting the efficiency of special education management, creating an atmosphere for organizing Buddhist activities, promoting mental development and peace in daily life. (6) Management aspect, having transparency, creating a problem-solving and tracking system that provided opportunities for everyone to participate and supports the development of sustainable life skills and learning in students and staff, setting clear goals that were consistent with the vision and mission of Buddhist schools.

Keywords: Educational Administration, Operations, Buddhist Schools, Special Education Management

บทนำ

หลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาที่สร้าง คุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2566)

โรงเรียนวิถีพุทธมีจุดเน้นอยู่ที่การพัฒนาตามหลักไตรสิกขาเป็นการศึกษาพัฒนา 3 ด้านอย่างบูรณาการ คือ ด้านศีลจะพัฒนาพฤติกรรมให้ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นตลอดจนสิ่งแวดล้อม ด้านสมาธิจะพัฒนาให้มีจิตใจที่เข้มแข็งและมีสุขภาพจิตที่ดีมีความสุข ด้านปัญญาเป็นการพัฒนาความรู้ที่เข้าใจและเท่าทันโลกและชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาพัฒนาสู่การมีชีวิตที่ดีงาม มีความสุขได้ อันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดสันติภาพในสังคม ถือเป็นการศึกษาแนวพุทธที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทยอย่างยิ่ง โดยมีโรงเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปีการศึกษา 2559

มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจำนวนมากถึง 22,820 โรงเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ดังนั้น การจัดการศึกษาแนวพุทธจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับคนไทยอย่างมาก หน่วยงานภาครัฐ คณะสงฆ์ไทย ประชาชนไทย คาดหวังว่าจะเป็นโอกาสและหนทางหลักของการพัฒนาระบบการศึกษาไทย ให้มีเครื่องมือ สำคัญที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) คณะกรรมการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา ได้ให้ความหมายของโรงเรียนวิถีพุทธ คือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรม พระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการ พัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบ การพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้นักเรียนเป็นคนดีเก่งมีความสุขอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ดังนั้นเพื่อให้ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ผู้วิจัย จึงต้องการศึกษาการดำเนินงานตามขั้นตอนการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับ สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันและให้มีความครอบคลุมความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธของกระทรวงศึกษาธิการซึ่ง โรงเรียนวิถีพุทธใช้ประเมินตนเองอยู่ ทั้งนี้จะดำเนินการศึกษาทั้งสภาพการดำเนินงานจริงและสภาพการ ดำเนินงานที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานโรงเรียนวิถี พุทธ และเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่จะนำมาพัฒนาด้านการ บริหารสถานศึกษาจนถึงการส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพความสามารถในการพึ่งตนเองที่สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุขรวมถึงการสอดแทรกการพัฒนาด้านศีล สมาธิ ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษผ่านการปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงานตามโรงเรียนวิถีพุทธ โดยเลือกศึกษาการ ดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 แต่ยังคงขาดข้อมูลผล การศึกษาวิจัยที่เพียงพอเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธข้างต้น

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการ ดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 และสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในการบริหาร สถานศึกษาตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาวิธีพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จำนวน 6 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 272 คน และใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษทั้ง 6 แห่ง จำนวน 6 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาหลักการเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ 3) สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย 4) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ 5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC) ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ 6) นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ไม่ใช่มูลนิธิตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) 7) ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ซึ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหาร ครูและ บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำเนินงาน และสังกัดโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถาม สภาพการบริหาร สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ จำแนกเป็น 2 ขั้นตอน มีข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีประเด็นคำถามแบบปลายเปิด 5 ประเด็น ซึ่งได้จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ของการดำเนินงานตามหลักของโรงเรียนวิถีพุทธทั้ง 6 ขั้นตอน/ด้าน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นครูและบุคลากรของสถานศึกษา ได้แก่ ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด ตอนที่ 2 วิธีพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักโรงเรียนวิถีพุทธของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 มุ่งศึกษาทฤษฎีของการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าความถี่และร้อยละ 2) ข้อมูลแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาจัดประเด็นความสำคัญของคำถามในแต่ละส่วนที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินการการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6

	สภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1	การบริหารวิชาการ	4.01	0.31	มาก	4
2	การบริหารงานบุคคล	4.01	0.45	มาก	3
3	การบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม	4.03	0.47	มาก	1
4	การบริหารงานงบประมาณ	4.02	0.27	มาก	2
	ภาพรวม	4.02	0.25	มาก	

2. วิธีพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 สรุปประเด็นได้ดังนี้

2.1 ด้านกายภาพ สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดสภาพส่งเสริมด้านกายภาพ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรม เน้นการ บูรณาการ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาชีวิตให้สามารถกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น การจัดสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ จะส่งเสริมให้เกิดลักษณะของปัญญาคุณธรรม 4 ประการ ในด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านกายภาพคือ สัมปยุตสังเสว หมายถึงการ อยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครู อาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี ซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถ จัดสภาพแวดล้อม รวมถึงการสร้างบรรยากาศห้องเรียน และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญาหรือการตกแต่งบริเวณให้เป็นธรรมชาติ หรือใกล้ชิดธรรมชาติ เอื้อและอำนวย ความสะดวกให้เหมาะสมกับความจำเป็นพิเศษให้กับนักเรียนในแต่ละประเภทความพิการได้เข้าถึงหลักพุทธธรรมโดยเน้นวิถีการบูรณาการการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษด้าน กิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต จะช่วยให้โรงเรียนมีความเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และมีความเป็นเลิศในการให้บริการการศึกษาพิเศษให้นักเรียนและชุมชนในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมี

ประสิทธิภาพสูงสุดที่เป็นไปได้การสร้างสภาพแวดล้อมที่รอบคอบและสนับสนุนสามารถช่วยให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสที่ดีในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางชีวิตการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตของศูนย์การศึกษาพิเศษตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ จะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสร้างพัฒนาการที่มีประสิทธิภาพในด้านจิตวิญญาณและทักษะชีวิตสร้างการร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตเป็นประโยชน์ต่อชุมชนการจัดกิจกรรมทุกห้องเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการบริหารด้านการเรียนการสอนสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในการเรียนการสอนหลักการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนสร้างวิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้บรรยากาศ ของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีเมตตา กรุณาต่อกัน ทั้งครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อครู นักเรียนต่อนักเรียน และครูต่อครูด้วยกัน

2.4 ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ จะช่วยให้มีบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนและบุคลากรมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนรู้พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้เติบโตอย่างเต็มที่ในทุกด้านชีวิตการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่เป็นมิตรและเต็มไปด้วยความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ โดยการสร้างกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และความเข้าใจระหว่างบุคคลในองค์กรการสนับสนุนและส่งเสริมการฝึกสมาธิและการทำธรรมในชีวิตประจำวันของบุคลากรและนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเชิงพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

2.5 ด้านการบริหารจัดการ การบริหารสถานศึกษาในแนวโรงเรียนวิถีพุทธด้านการบริหารจัดการ มุ่งเน้นที่การบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและสอดคล้องกับคุณค่าและทฤษฎีทางพุทธศาสนากการทำงานร่วมกันของทีมงานและการสนับสนุนความเป็นเลิศทั้งในด้านการสอนและการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณค่าและมีคุณภาพจัดการนี้มุ่งเน้นที่กำหนดแผนก่อนการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนุกสนาน, มีความโปร่งใส, สร้างระบบการแก้ไขปัญหาและการติดตามที่ให้โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ การนำหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธด้านการจัดการเรียนการสอนเข้ามาบูรณาการด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาวางนโยบายให้มีการจัดทำแผนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการจัดทำแผนการสอนบูรณาการตามที่กำหนดได้แก่ การให้ทำร่วมกับเพื่อนครู การรวมกลุ่มกันทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกับการแสดงความคิดเห็นสร้างความเข้าใจให้ตรงกันบุคลากรร่วมกับการศึกษาหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาแผนบูรณาการให้ครูนำแผนบูรณาการตามสถานศึกษากำหนดที่ตนจัดทำขึ้น ไปใช้สอนจริง นำเสนอผลการจัดกิจกรรมจนมีการพัฒนาทำวิจัยในชั้นเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เรียนรู้ในลักษณะ“สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น”มีแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการวิถีพุทธทุกกลุ่มสาระและในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดย

เน้นให้ผู้เรียนได้ความรู้หลักธรรมที่เป็นความรู้ (K) ศรัทธาเห็นคุณค่าแท้ของสิ่งที่เรียน (A) และได้ฝึกปฏิบัติจริงตาม หลักธรรม (P) สนับสนุนการ ให้สถานศึกษาจัดให้ครูและนักเรียนบริหารจัดการ เจริญปัญญาร่วมกัน ก่อนนักเรียนเข้าเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนในวันพระสถานศึกษาควรมีการนิมนต์พระมาสอนสาระพระพุทธศาสนาและกิจกรรมสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการบริหารงานบุคคล คือ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรตามระบบไตรสิกขาตามขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติธรรมประจำวันเพื่อพัฒนาตนให้ดำเนินชีวิตที่ดีงาม ลด ละ เลิกอบายมุข ถือศีล 5 เป็นนิจ และเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อศิษย์การบริหารงานบุคคลสามารถจัดตารางชั่วโมง PLC เพื่อการศึกษาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการสร้างความเข้าใจของกันและกัน พุดขึ้นชมกัน พุดให้กำลังใจเชิงบวกซึ่งกันและกันกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ครู นักเรียน ลด ละ เลิกอบายมุข และไม่มีสิ่งเสพติดในโรงเรียนหรือสนับสนุนให้ครูเลือกเข้าปฏิบัติธรรมโดยสะดวก และนำมาประกอบการพิจารณาความดีความชอบรวมถึงจัดให้มีขวัญและกำลังใจให้ครูยกย่อง ชมเชย ชี้นำแนะแนวปฏิบัติ มีรางวัลสำหรับคนทำความดีในเป็นการสร้างบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนและการเรียนรู้พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการพัฒนาบุคลากรส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนตามหลักการดำเนินงานตามหลักของโรงเรียนวิถีพุทธคือการมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีบรรยากาศของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีเมตตา กรุณาต่อกัน ทั้งครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อครู นักเรียนต่อนักเรียน และครูต่อครูด้วยกัน และสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี

3.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ (1) จัดมีการสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมให้คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนวิถีพุทธที่ประสบความสำเร็จ (2) จัดหลักสูตรอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะเช่นการวางแผนการเงิน, การจัดการเวลา, การแก้ปัญหา, และการตัดสินใจ (3) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องการวางแผนการทำให้กิจกรรมประจำวันพระจัดสรรงบประมาณจัดซื้อชุดขาวให้นักเรียนครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน (4) มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้รับทราบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณในการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ร่วมกับชุมชน (5) การสนับสนุนทั้งทรัพยากร ข้อมูลและเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยให้การดำเนินการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธเป็นไปอย่างราบรื่น (6) ใช้ความโปร่งใสสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน (7) จัดสรรงบประมาณในการจัดการอบรมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาทักษะสนับสนุนความเป็นเลิศทั้งในด้านการสอนสั่งสอนความรู้และประสบการณ์ให้เกิดกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์คือ (2) จัดสภาพแวดล้อมจัดแหล่งเรียนรู้ให้การจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีพระพุทธรูปหน้าบริเวณสถานศึกษา, จัดพระพุทธรูปประจำห้องเรียนทุกห้องเรียนอย่างเด่นชัด (3) วางแผนการดำเนินกิจกรรม การประสานงาน วัด ชุมชน การนำนักเรียนเรียนรู้ผ่านโครงการคุณธรรมและจิตอาสา (4) จัดสถานที่แหล่งเรียนรู้วิถีดำเนินการจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้เป็นธรรมชาติสะอาด สงบ ร่มรื่น ปลอดภัย (5) จัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้ชิดธรรมชาติ ปลุกต้นไม้ให้ร่มรื่นจัดที่นั่งให้นักเรียนพักผ่อน (6) จัดอาคารสถานที่และจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีสภาพพร้อมใช้ ให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่น่าอยู่ น่าดู น่าศึกษา (7) จัดทำคำสั่งบุคลากรร่วมกันดูแลรักษาความสะอาด แบ่งเขต

ความรับผิดชอบให้ครูและนักเรียนร่วมรับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันดูแลต้นไม้ในเขตที่รับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม ฝึกภาวะผู้นำผู้ตาม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่น่าประเด็นมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับงานบริหารทุกด้านได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อมด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารงานงบประมาณและด้านการบริหารวิชาการ สามารถอภิปรายรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าภาระหน้าที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจหลักในการบริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการบริหารวิชาการให้ทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคลากรของสถานศึกษาจัดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวิชาการของสถานศึกษา และสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะในการผลิต และใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีรอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้การประเมินผล/วัดผล/ผู้เรียนทุกปีการศึกษาและจัดระบบงาน โดยกำหนดขอบข่ายภาระงาน ความรับผิดชอบของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชาติ อินแปลง (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านดัวน้อยได้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธด้านการจัดกิจกรรมเสนอแนะและพัฒนาเน้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่หลากหลาย กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประจำเดือน และกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก เพราะว่าการบริหารงานบุคคลถือได้ว่าเป็นงานด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ และเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือบริการปริมาณและคุณภาพของงานอย่างสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลเป็นศิลปะในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม พัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และใช้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาทรัพยากรนี้ไว้อย่างผู้มีคุณค่าเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือบริการ ทั้งปริมาณและคุณภาพของงานอย่างสูงสุดการดำเนินการงานการแจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงานโดยมีการสำรวจข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะว่าความสำคัญของงานงบประมาณเป็นการขับเคลื่อนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรชร โพธิสุข และคณะ (2545) ที่ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณดำเนินงาน ดังนี้ ดำเนินการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบของราชการนโยบายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินการประสานงาน

เกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในและระบบควบคุมภายในให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีดำเนินการร่วมกัน กำหนดนโยบาย วางแผนงาน จัดระบบงาน ควบคุมงาน ประสานงาน และติดตามประเมินผลงาน

1.4 ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพ การบริหาร สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 ด้านการ บริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ มีอาคารสถานที่เหมาะสม มีการจัดให้ครูดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน สร้างบรรยากาศใน ชั้นเรียน เน้นการบูรณาการ สอดแทรกกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน มีจัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญ (2532) จัดแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ บรรยากาศที่ดีหรือ บรรยากาศแบบเปิด และบรรยากาศที่ไม่ดีหรือบรรยากาศแบบปิดดังนี้ 1) บรรยากาศที่ดีหรือบรรยากาศแบบ เปิด เป็นบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจมีการให้เกียรติแก่กันและกัน ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจมีความ เกรงใจ มีความพึงพอใจในการทำงาน ไม่มีการขัดขวาง ทุกคนมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ มีขวัญและกำลังใจ ที่ดีในการทำงาน ซึ่งจัดว่าบรรยากาศประเภทนี้เป็นบรรยากาศที่พึงประสงค์ 2) บรรยากาศที่ไม่ดี หรือ บรรยากาศแบบปิด เป็นบรรยากาศแบบตัวใครตัวมันขาดการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ขาดความเกรงใจ ขาด ความร่วมมือ แต่ละคนไม่พึงพอใจในงานและสภาพของการทำงานมีการขัดขวางขาดความรู้สึกในการเป็น เจ้าของร่วมกันขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกัน

2. วิธีการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ด้านกายภาพ สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดสภาพส่งเสริมด้านกายภาพ เพื่อสนับสนุนให้ ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรม เน้นการ บูรณาการ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาชีวิตให้สามารถกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น การจัดสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ จะส่งเสริมให้เกิดลักษณะของปัญญาวัตรธรรม 4 ประการ ในด้านการ บริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านกายภาพคือ สับปฐิสสังเสวะ การอยู่ใกล้ คนดี ใกล้ผู้รู้ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครู อาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี ซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถจัด สภาพแวดล้อม รวมถึงการสร้างบรรยากาศห้องเรียน และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญาหรือการตกแต่งบริเวณให้เป็นธรรมชาติ หรือใกล้ชิดธรรมชาติ เอื้อและอำนวยความสะดวกให้ เหมาะสม สอดคล้องกับการบริหารโดยการวางแผน การปฏิบัติงานของการบริหารวิชาการจำต้องสร้างความ ตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาดตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนา ทักษะในการผลิต และใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนำสื่อต่างๆที่มีรอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้รับการ ส่งเสริมสมาธิ ประเทืองปัญญา จากการที่ครูส่งเสริมแหล่งเรียนรู้พัฒนาอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการ เรียนรู้ มีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในด้านการ พัฒนาห้องเรียนหรือบริเวณที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงแหล่งเรียนรู้ให้มีความสะอาด ความสงบ ร่มรื่น และ พร้อมใช้งานและส่งเสริมสุขภาพทางจิต การสร้างพื้นที่เรียนการสอนใหม่ สร้างและใช้เทคโนโลยีที่เข้ากันได้ เพื่อสร้างพื้นที่เรียนการสอนที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป หลักแล้วสถานศึกษาจำเป็นต้องไม่ละเลยการพัฒนาบุคลากรของตนเองทั้งหมดด้วย เพราะบุคลากรโดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง คือ ครูและผู้บริหารจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นยังบุคลากรได้รับการพัฒนาตามระบบไตรสิกขามากเท่าไรจะส่งผลดีต่อการช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้น

2.2 ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต จะช่วยให้โรงเรียนมีความเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและมีความเป็นเลิศในการให้บริการการศึกษาพิเศษแก่นักเรียนและชุมชนในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดที่เป็นไปได้การสร้างสภาพแวดล้อมที่รอบคอบและสนับสนุนสามารถช่วยให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสที่ดีในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางชีวิตการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตของศูนย์การศึกษาพิเศษตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ จะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสร้างพัฒนาการที่มีประสิทธิภาพในด้านจิตวิญญาณและทักษะชีวิตสร้างการร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตเป็นประโยชน์ต่อชุมชนการจัดกิจกรรมทุกห้องเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน โดยเข้าใจเหตุผลและวางแผนรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็น กำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนและการเรียนรู้ที่มีความเอื้ออำนวย สร้างชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการแบ่งปันประสบการณ์และการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการและสภาพความพร้อมของนักเรียน โดยให้คำนึงถึงหลักการและคุณธรรมทางพุทธศาสนาในกระบวนการสอนการจัดกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวัน ประจำสัปดาห์ กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมวันพระ และกิจกรรมนักเรียน

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการบริหารด้านการเรียนการสอนสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในด้านการเรียนการสอนหลักการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนสร้างวิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์การประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้บรรยากาศ ของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีเมตตา กรุณาต่อกัน ทั้งครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อครู นักเรียนต่อนักเรียน และครูต่อครูด้วยกัน การกำหนดแผนการและออกแบบป้ายนิเทศหรือป้ายคุณธรรมเพื่อส่งเสริมการจัดบรรยากาศในด้านการเรียนการสอน ของนักเรียนออกแบบแผนการสอนที่เน้นการศึกษาบริหารเนื้อหาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาพิเศษการบริหารด้านการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับพุทธศาสนาและการพัฒนาทักษะทางชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมและเติบโตอย่างมีคุณค่าในทุกด้านของชีวิตให้การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะชีวิต

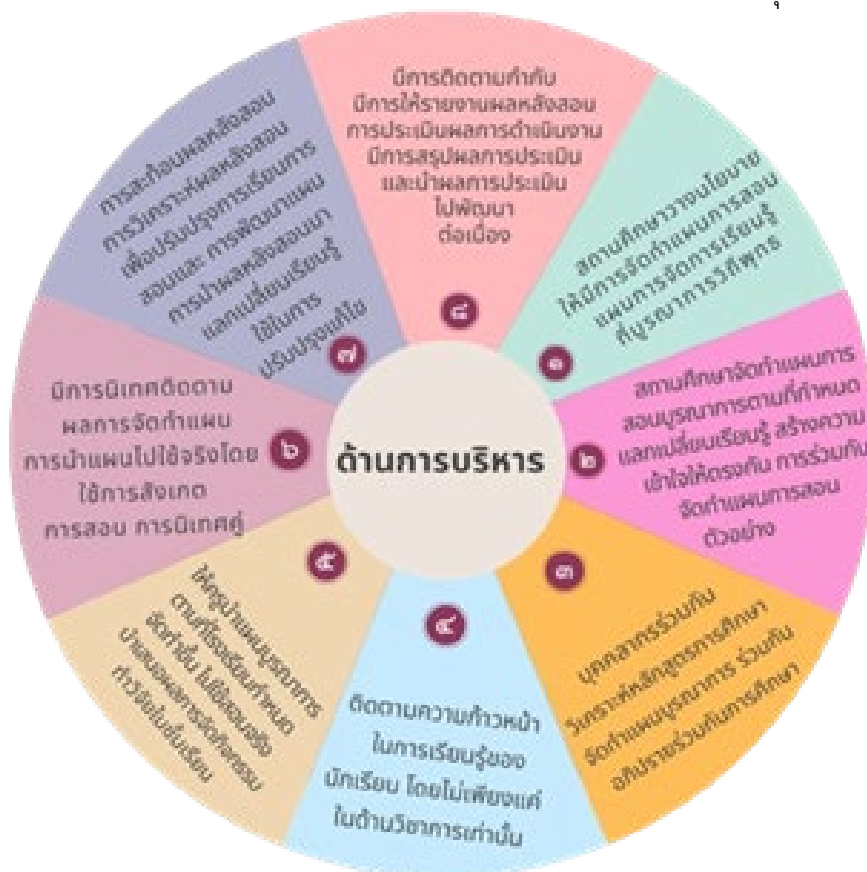
2.4 ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ จะช่วยให้มีบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนและบุคลากรมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนรู้พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้เติบโตอย่างเต็มที่ในทุกด้านชีวิตการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่เป็นมิตรและเต็มไปด้วยความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ โดยการสร้างกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และความเข้าใจระหว่างบุคคลในองค์กรการสนับสนุนและส่งเสริมการฝึกสมาธิและการทำธรรมในชีวิตประจำวันของบุคลากรและนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเชิงพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

2.5 ด้านการบริหารจัดการ การบริหารสถานศึกษาในแนวโรงเรียนวิถีพุทธด้านการบริหารจัดการ มุ่งเน้นที่การบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและสอดคล้องกับคุณค่าและทฤษฎีทางพุทธศาสนาการทำงานร่วมกันของทีมงานและการสนับสนุนความเป็นเลิศ ทั้งในด้านการสอนและการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ การจัดการนี้มุ่งเน้นที่กำหนดแผนก่อนการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนุกสนาน มีความโปร่งใส สร้างระบบการแก้ไขปัญหาและการติดตามที่ให้โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม และสนับสนุนการพัฒนาทักษะทางวิถีชีวิตและการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของนักเรียนและบุคลากร กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนวางแผนการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ โดยให้เน้นการใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียน โดยการสร้างสถานที่เรียนและพื้นที่สำหรับกิจกรรมที่เหมาะสม

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยนี้ คือ แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 สรุปลงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาวางนโยบายให้มีการจัดทำแผนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการวิถีพุทธ 2) สถานศึกษาจัดทำแผนการสอนบูรณาการตามที่กำหนดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกับการแสดงความตรงกันการร่วมกันจัดทำแผนการสอนตัวอย่าง 3) บุคลากรการร่วมกันหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาแผนบูรณาการ ร่วมกันอภิปรายร่วมกับการศึกษา 4) ติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยไม่เพียงแต่ด้านวิชาการเป็นผู้ติดตามการนิเทศเท่านั้น 5) ให้ครูนำแผนบูรณาการตามที่โรงเรียนกำหนดที่ตนจัดทำขึ้นไปใช้จริง นำเสนอผลการจัดกิจกรรม ทำวิจัยในชั้นเรียน 6) มีการนิเทศติดตามผลการจัดทำแผน การนำแผนไปใช้จริงโดยใช้การสังเกตการสอน โดยการนิเทศคู่ 7) การสะท้อนผลหลังสอน การวิเคราะห์ผลหลังสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการพัฒนาแผน การนำผลหลังสอนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้ในการปรับปรุงแก้ไข 8) มีการติดตามกำกับ มีการให้รายงานผลหลังสอน การประเมินผลการดำเนินงาน มีการสรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินไปพัฒนาต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริหารวิชาการ สถานศึกษาควรจัดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวิชาการของสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะในการผลิต และใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีรอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้มีการจัดการประเมินผล/วัดผล/ผู้เรียนทุกปีการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารทั่วไปและบริหารสภาพแวดล้อม ควรนำไปใช้ในการบริหารจัดการควรนำไปพัฒนาด้านพัฒนาวิธีดำเนินการจัดการสถานที่ สภาพแวดล้อม จัดแหล่งเรียนรู้ให้มีสภาพพร้อมใช้และพัฒนานักเรียนโดยมีกิจกรรมและโครงการที่เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเรื่องศึกษากระบวนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนากิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6

2.2 ควรทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาระบบการบริหารงานด้านบริหารงานวิชาการศึกษากิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของครูในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2532). **การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทคนิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**, กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **โรงเรียนวิถีพุทธ**. แหล่งที่มา <http://www.vithebuddha.com/main.php> สืบค้นเมื่อ 10 มิ.ย. 2566.
- สุรชาติ อินแถลง. (2550). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านตัวน้อย**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรชร โพธิสุข และคณะ. (2545). **เอกสารการสอนการบัญชีต้นทุนและการบัญชีเพื่อการจัดการ เรื่อง การวางแผนงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขทางการเงิน**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.